

El cinema va néixer amb moltes semblances amb el teatre, fonamentalment de cara a l'espectador, el qual per presenciar-lo necessitava fer-ho junt a una comunitat d'espectadors, i que, contràriament a la novel·la, no podia aturar el discurs fílmic quan ell volia, ni per descomptat tornar enrere l'acció per reviuir algun passatge que hagués quedat una mica incomprès o oblidat. En canvi, la narració, s'assemblava més a la novel·lada, perquè seguia un ritme més acordat amb el temps real i sense la hipoteca teatral de la unitat d'espai. Per tant, no és gens estrany que amb el temps el cinema hagi recuperat, gràcies al DVD, les similituds amb la narració escrita, en el sentit de poder recórrer a la visualització de passatges particulars sense necessitat de veure l'obra completa i, sobretot, de veure-la individualment i no comunitàriament. Fins i tot, una gran semblança que tenia amb el teatre, la catarsi aristotèlica que podia transformar en algun moment l'espectador, s'està perdent també gràcies a la particularització del visionat. Avui dia, tenint en compte que molts d'espectadors, els més aficionats, més que veure cinema el reveuen en solitud, la possibilitat de catarsi està pràcticament desapareguda, perquè el cinema, com la novel·la, avui es veu més amb l'intel·lecte i la sensibilitat que no amb el sistema emocional.

El DVD ha aportat, a més de la facilitat quant al visionat per part de l'espectador, la possibilitat de la multiplicitat de llenguatges i de subtítols. Fins i tot, la possibilitat que l'autor, algun d'ells, o un expert en l'obra, puguin afegir-hi un comentari. Gràcies a aquesta qualitat, l'espectador té la possibilitat de poder veure la pel·lícula amb el so de l'acció, i, simultàniament, amb la subtítolació del comentari esmentat. És a dir, se pot seguir perfectament l'obra i a la vegada tenir el comentari de l'autor o l'expert al mateix moment que s'està veient l'escena objecte de l'observació. Això és una particularitat de la qual la novel·la no en pot fruit. És un do que està reservat a les obres plàstiques; però el cinema és l'art que més pot ésser assimilat intel·lectualment per part de l'espectador perquè les altres arts plàstiques per gaudir-les a la intimitat i/o amb l'ajuda d'un expert sempre s'ha de fer mitjançant una còpia, però en el cinema la còpia, si gaudeix dels requisits necessaris, és realment un original. Per tot l'esmentat podem concloure que el cinema gaudeix de les particularitats narratives de la novel·la, de la dramatització del teatre, de les particularitats visuals de la plàstica i de l'arquitectura i, fins i tot, de la música com a part integrant de l'obra. Per això podríem considerar al cinema com l'art que més s'acosta a l'art total, aquest art que tants de creadors han somniat des dels inicis dels temps. L'art total quant a recursos utilitzats per a la creació, i quant a la multiplicitat d'autors que inter-

venen en la seva composició; des de la concepció fins a la finalització, passant per la realització.

Fins a l'arribada del moment actual el cinema ha recorregut un camí popular molt llarg. Va començar com una exhibició de fira per sorprendre l'espectador per la seva novetat, i espantar-lo amb la grandiositat; després es convertí en l'espectacle popular que feia riure, plorar, emocionar i entretenir tothom; fins al declivi actual, que és essencialment seguit per la part més adolescent de la societat, la qual el consumeix per matar el temps mort que té aquesta edat, mentre cerca desesperadament un camí que encara no ha trobat. Curiosament, aquest moment en el qual el cinema està patint el seu declivi com a art popular coincideix amb el moment tecnològic de la informàtica que està fent possible que el cinema pugui ésser més fàcilment gaudit per les gens que volen, o necessiten, una manera de entretenir-se amb la possibilitat d'enriquir a la vegada els seus coneixements i d'eleva la seva consciència. No és que creiem que el cinema, en un futur, sigui consumit solament per aquest tipus d'espectadors, el que volem dir és que aquests espectadors, que existeixen, com existeixen encara els lectors de les grans novel·les, disposaran d'una tecnologia que els permetrà gaudir del cinema, tant com a art com a vehicle cultural o intel·lectual, d'una manera tan completa o enriquidora que cap altra art té la possibilitat de proposar.

Per finalitzar, acabarem amb el més obvi, encara que no amb allò més poc important. Amb el DVD, en molt poc espai, cada particular pot tenir a mà la seva col·lecció preferida de pel·lícules i anar visionant-les a la seva comoditat. Això és una possibilitat de la qual gaudeix també la narrativa literària; però, que, en el cas del cinema, ha seguit un camí diferent. Mentre la narració literària ha passat d'un estadi exclusiu a un de popular, el cinema està fent un recorregut invers, passant d'un estadi popular a un de més especialitzat. ■

Cuentos de Tokio d'Ozu, pel·lícula imprescindible a qualsevol videoteca